

ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПАРКОВИХ ТЕРИТОРІЙ МЕМОРІАЛЬНОГО ТИПУ

*Сидоренко І. О., кандидат біологічних наук,
Мартиненко Є. І., студент магістратури*

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
i_sido@nubip.edu.ua*

Сьогодні парки меморіального типу відіграють важливу роль у житті суспільства. Це не лише місця вшанування історичної пам'яті, а й простори для формування національної ідентичності, морального зростання громади та збереження історичної правди. Сучасні підходи у формуванні меморіальних паркових територій вимагають переосмислення як функціональних, так і емоційно-семантичних аспектів проектування.

Одним з ключових принципів є цілісність простору – композиційна, змістовна й емоційна. В основу закладається ідея вшанування, пам'яті, спогаду або роздумів. У такому парку важливе значення має символізм форм, колористики, рослинного асортименту. Особливу роль у цілісному сприйнятті подібних об'єктів відіграє моделювання планувальної та об'ємно-просторової структури, що будується на поєднанні дорожньо-стежкової мережі, ландшафтних і архітектурних елементів з включенням алеї героїв, оглядових точок, куточків тиші, водних або квітникових акцентів, які підсилюють психо-емоційних ефект та сприйняття пам'яті.

Невід'ємною частиною концепції є збереження історичних артефактів, які можуть бути інтегровані в нову композицію, наприклад – пам'ятні стели, барельєфи, військова техніка, фрагменти старих меморіалів. Крім символічної складової, важливе значення має комфорт і доступність – територія повинна бути інтегрована у міське середовище, доступна для різних груп населення, з безбар'єрним середовищем, безпечним освітленням, зручними лавами, питними фонтанами, інформаційними стендами тощо.

На жаль, багато об'єктів в Україні перебувають у незадовільному стані, не виконують своєї функції пам'яті та не відповідають сучасним вимогам. Одним з таких прикладів є парк «Берізки» у місті Васильків. Його головним домінуючим елементом є стела воїнам Другої світової війни, проте загальний стан парку – занедбаний. Відсутня повноцінна дорожньо-стежкова мережа, наявні

стихийно сформовані ґрунтові доріжки, лави – напівзруйновані. Дитячий і спортивний майданчики залишилися з радянських часів і не відповідають сучасним стандартам. Насадження представлені березами, а також поодинокими каштанами, кленами, вербами, та не складають цілісну композицію (табл.).

Таблиця. Аналіз критеріїв відповідності концепції меморіальності парку «Берізки» в м. Васильків

№ з/п	Критерій	Концептуальні рішення	Існуючий стан парку «Берізки», м. Васильків
1.	Соціальний запит	Парк має формувати відчуття пам'яті, національної гідності, історичної тяглості.	Територія частково виконує цю функцію завдяки наявності стели воїнам Другої світової, проте загальний простір не сприяє усвідомленню значення пам'яті.
2.	Меморіалізація	Виокремлення ключових меморіальних елементів, створення «стежки пам'яті», інтеграція історичних контекстів, інформаційність.	Головним меморіальним елементом є стела, інші форми вшанування історії відсутні. Середовище не підтримує концепцію гідного меморіального простору.
3.	Відповідність композиційним рішенням	Створення гармонійних зелених композицій із використанням символічних видів рослин, квітників, декоративного оформлення.	Основні насадження – берези, також зустрічаються каштани, клени, верби. Насадження не формують композицій, квітники відсутні, благоустрій незадовільний.
4.	Планувальна організація	Формування чіткої дорожньо-стежкової мережі, композиційна підкресленість домінант.	Відсутні зонування та організована дорожньо-стежкова мережа; меморіальна стела не акцентована композиційно.
5.	МАФ	Встановлення сучасних та функціональних елементів благоустрою у єдиній стилістиці.	Існуючі лави – напівзруйновані. Дитячий та спортивний майданчики – застарілі, радянського зразка. МАФ не пов'язані стилістично.

Таким чином, сучасні підходи вимагають не лише фізичного оновлення простору, а й концептуального осмислення, глибокої ідеї, яка буде втілена через архітектурні, ландшафтні та художні засоби. У випадку парку «Берізки» це дозволить не просто покращити міське середовище, а створити повноцінний меморіальний простір, що сприятиме формуванню історичної пам'яті та громадської свідомості.

Міжнародна науково-практична конференція з нагоди 185-річчя ННІ лісового і садово-паркового господарства НУБіП України

ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

КИЇВ • 5-6 червня
2025

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І
САДОВОПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

ТОВАРИСТВО ЛІСІВНИКІВ УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**УЧАСНИКІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В
УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ
ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ»
(5 – 6 червня 2025 року)**

КИЇВ – 2025

Міжнародна науково-практична конференція «ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ».

Рекомендовано до друку науковою радою НДІ лісівництва та декоративного садівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 9 від 19 травня 2025 р.)

Відповідальні за випуск:

директор НДІ лісівництва та декоративного садівництва,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент О.П. Бала

кандидат технічних наук, доцент О.Ю. Горбачова

© Національний університет біоресурсів і природокористування України,
ННІ лісового і садово-паркового господарства,
НДІ лісівництва та декоративного садівництва, 2025